

Erasmus+ õpirändeuring

Jaanika Piksööt (TAI)

Juta Jaani ja Halliki Harro-Loit
(Tartu Ülikool,
ühiskonnateaduste instituut)

Erasmus+ rahvusvaheline uuring: ülevaade

- 2016. aastal viidi School Education Transnational Cooperation Project (TCA) programmi raames viies Euroopa riigis läbi Erasmus+ KA1 õpirände efektiivsuse uuringu I etapp ja 2019. aastal uuringu II etapp.
- Uuringu eesmärgiks oli uurida õpirände enesehinnangul põhinevat tõhusust.
- Kui varasematel aastatel on õpetajate õpirände esmaseks sihiks olnud lähetatavate õpetajate **individuaalne areng**, siis Erasmus+ eesmärgiks on toetada **kooli arengut**, läbi õpetajate õpirändel saadud kogemuse. St, et õpiränded peavad olema seotud kooli pikemaajalise arengukava või strateegiaga ja toetama kooli vajadusi.

Erasmus+ rahvusvaheline uuring: ülevaade

Erasmus+ üldhariduse õpirändeprojektides toetatakse kolme liiki tegevusi:

- praktiline õppimiskogemus **töövarjuna**, jälgides sihtriigi vastuvõtvas organisatsioonis vastava kolleegi igapäevatööd;
- haridustöötajate professionaalset arengut toetav **koolitus** – osalemine täienduskoolituskursusel, koolitusüritusel, konverentsil;
- **õpetamine** vastuvõtvas koolis.

Õpirände taust

- On uuritud õpirändest saadud kasu õpetajatele ja õpilastele (nt Engel, 2012; KKirpitchenko, 2015; Maiworm, 2001; Maryam et al, 2017; Rizvi, 2011; Enders & Teichler, 2005).
- Kuid millised tegurid mõjutava õpirände **efektiivsust**?
- Vajadus seostada kooli areng ja õpetajate individuaalsed vajadused ning leida ja kokku leppida **ühine vajadus**.
- **Mida** saaks rahvusvahelisest õpirändest ja millises **vormis, kes** võiks vajaliku teadmuse kooli tuua ja kuidas seda teistega jagada?
- Mida kogetust **üle võtta** ja kuidas seda enda kooli vajadustele kohandada?

Teoreetilised lähtekohad

- Iga kooli **unikaalsus** (nt suurus, asukoht, eripära, traditsioonid); erinev arenguteekond (eelnevad õppimiskogemused toetavad järgnevaid); erinev lähtepunkt õpirände projektiga seoses (eelneva kogemuse olemasolu või selle puudumine), erinev arengufookus.
- Kooli üldine **avatus** ehk suundumus teatud väärtuste kujundamiseks, (nt Freire, 1998).
- Lundgren ja Westlund (2017) avatuse taksonoomia: (1) **ligipääs** ressurssidele, (2) läbipaistvus ehk kommunikatsioon ja **info kättesaadavus**, (3) osalemine ja isiklik motivatsioon, (4) **jagamine** ehk kolleegidevaheline koostöö

Erasmus+ õpirände taotluste esitamine

- 2014-2019 kuue taotlusvoorude põhjal on esitatud 393 taotlust 226 asutuse poolt 2311 inimesele mahuga ligi 6 milj eurot.
- Õpirände taotlemise edukus Eestis on 48% (Euroopa keskmine on 29%), toetuse on saanud 1089 inimest.
- Toetuse saanud projektide keskmine summa on 12 064 eurot (Euroopas 19 305), projekti keskmine kestvus 16,1 kuud.
- Kõige väiksem saadud toetus õppeasutuse kohta oli 1220 (2016 a, 1 töötaja), kõige suurem 103 369 (2014-2018 a, 59 töötajat)

	1 kord	2 korda	3 korda	4 korda	5 korda	6 korda
Õpirände taotlejad - asutuste arv	129	55	24	6	8	3
Õpirände toetusesaajad - asutuste arv	75	23	10	7	2	

Erasmus+ õpirände rahvusvaheline uuring

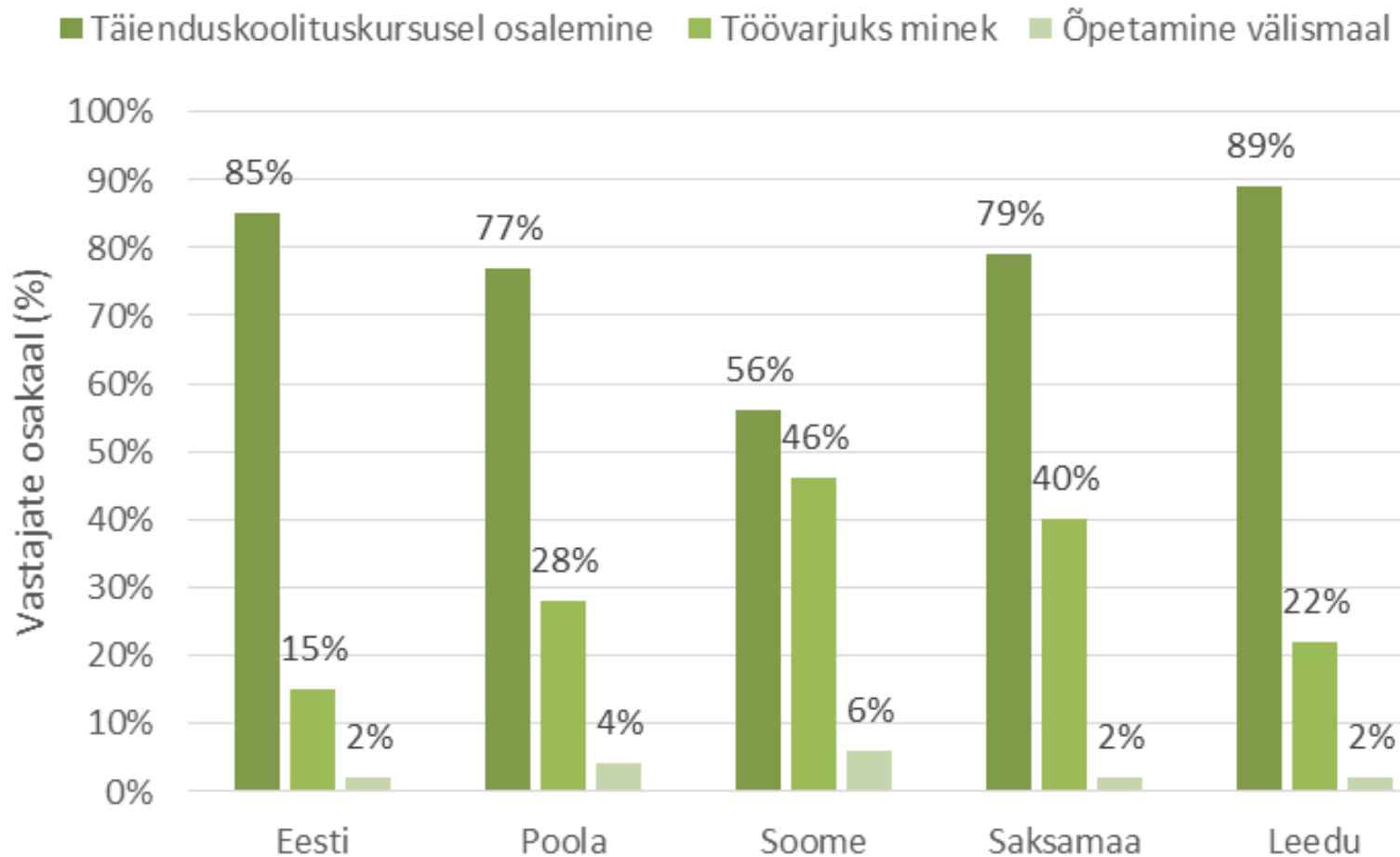
- **Leedu**, Eesti, Soome, Poola, Saksamaa
- Taotluste ja aruannete analüüs, küsitlused (veebipõhine ankeet), fookusgrupi intervjuud, individuaalintervjuud eduloo koolidega
- Kaks andmekogumisetappi: 2016 (112 osalenud õpetajat, 175 mitteosalenud õpetajat, 466 õpilast ja 222 lapsevanemat) ja 2019 (99 osalenud töötajat)

Uuringus osalenud Eesti koolid (n=23)

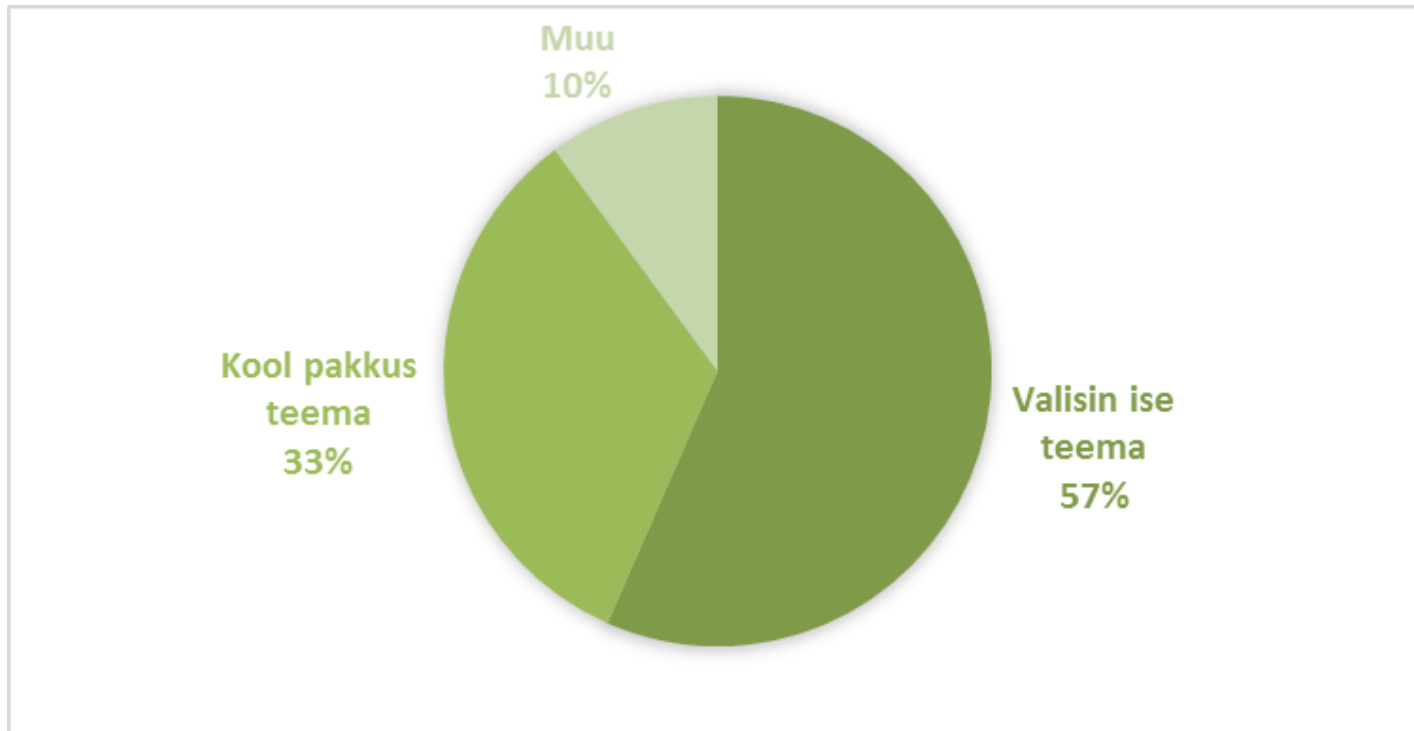
- Ahtme Kool
- Audentese Erakool
- Eterna Koolituskeskus OÜ
- Gustav Adolphi Gümnaasium
- Jõhvi Põhikool
- Käo Põhikool
- Mõniste Kool
- Narva Vanalinna Riigikool
- Pärnu Rääma Põhikool
- Saku Gümnaasium
- Surju Põhikool
- Tabasalu Ühisgümnaasium
- Tallinna Kuristiku Gümnaasium
- Tallinna 21. Kool
- Tallinna Lilleküla Gümnaasium
- Tallinna Nõmme Põhikool
- Tallinna Pae Gümnaasium
- Tallinna Tehnikagümnaasium
- Tallinna Tondi Põhikool
- Tartu Rahvusvaheline Kool
- Tartu Tamme Gümnaasium
- Viimsi Keskkool
- Vääna Mõisakool

Õpirände vormide valik, 2016

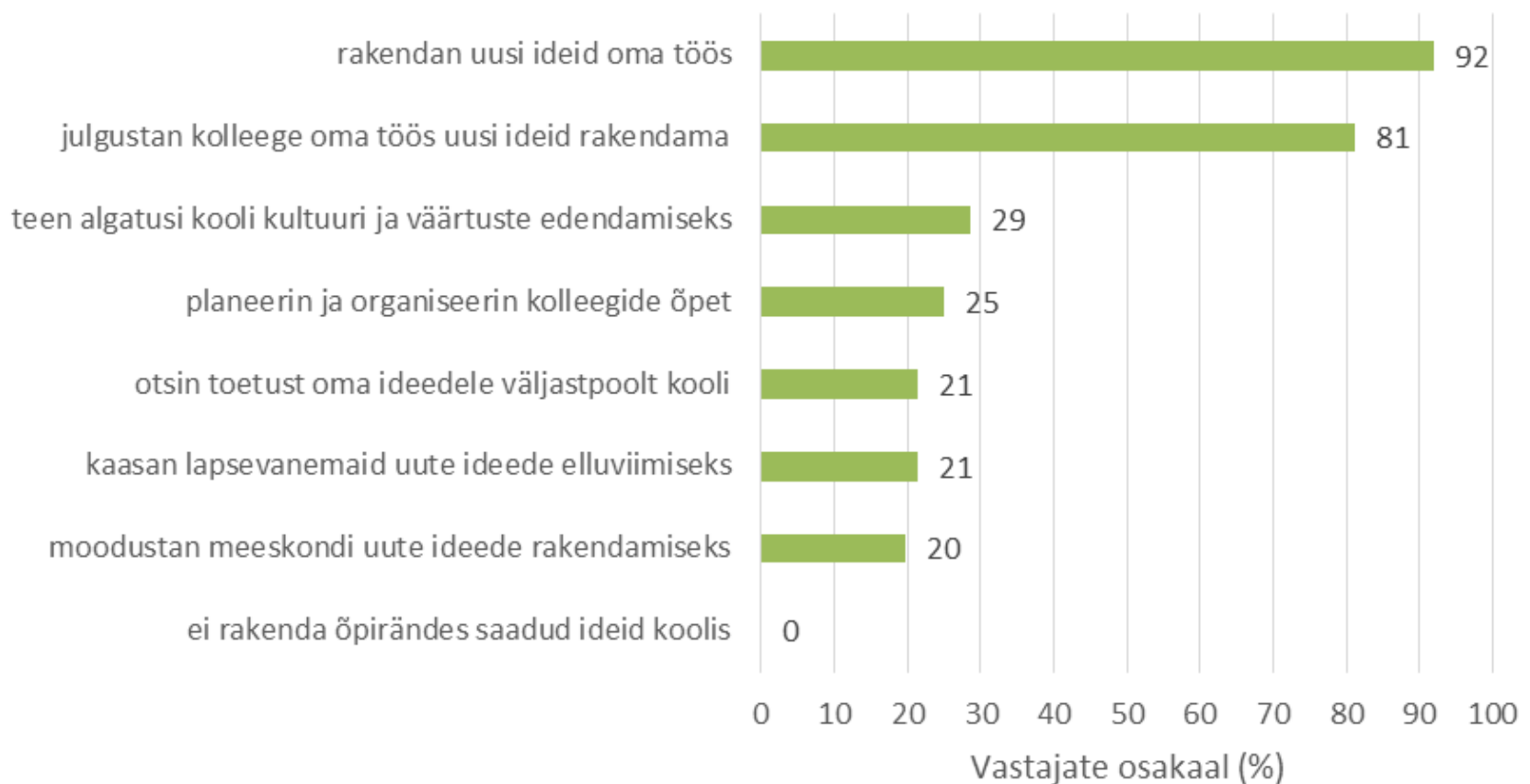

Õpirände teema valik

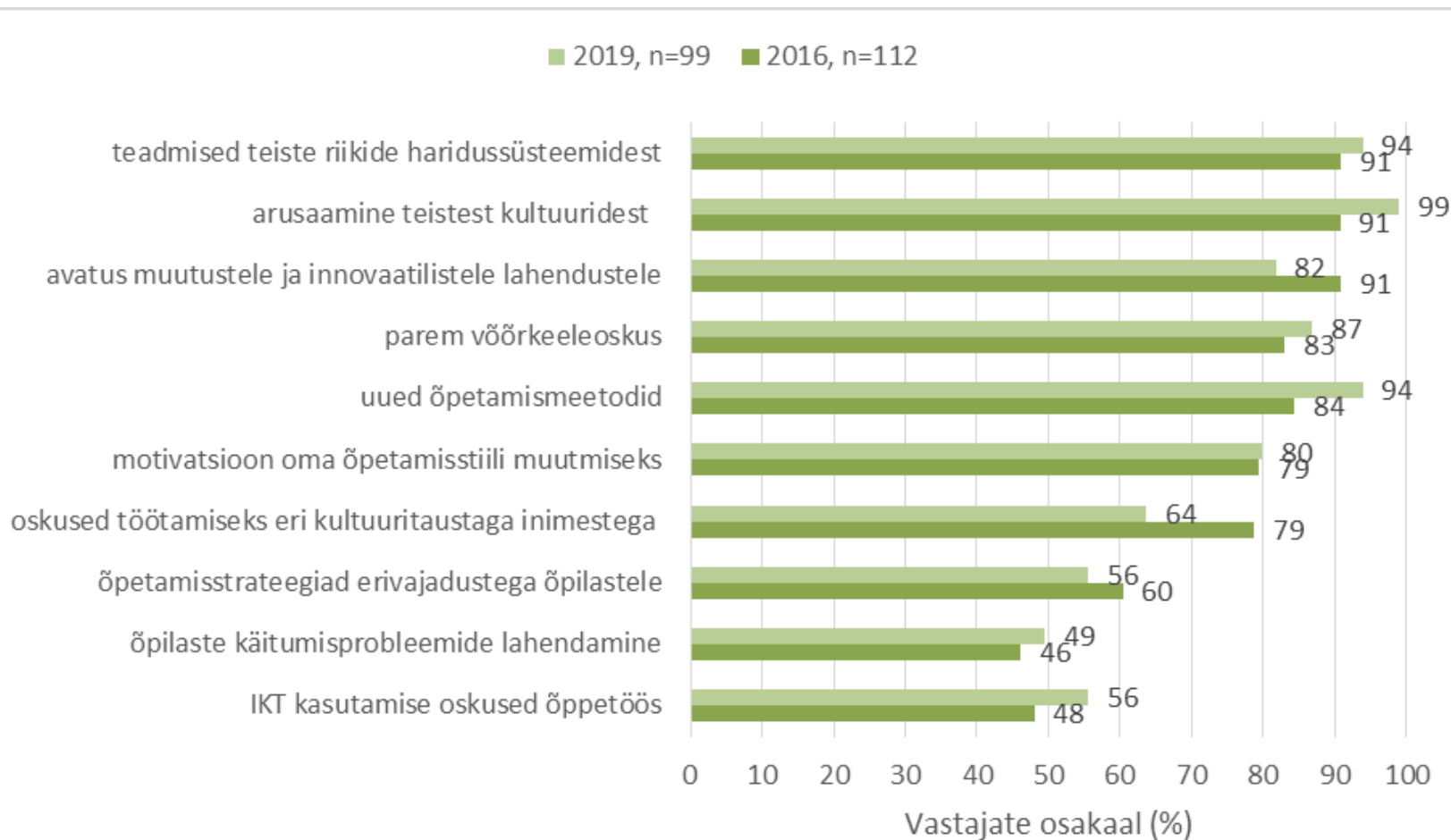

- Teemad ja pädevused sündisid koostöös kolleegide ja kooli juhtkonnaga.
- Teema valisime koos kooli juhtkonnaga, lähtudes kooli arengukavast.
- Kool pakkus üldteema, sobiva koolituse valisin ise.
- Lähtusime teema valikul kooli eesmärkidest. Eesmärkide väljatöötamisel olid kaasatud nii kooli kollektiiv kui õpilased, vanemad, kohalik omavalitsus ja kogukond.

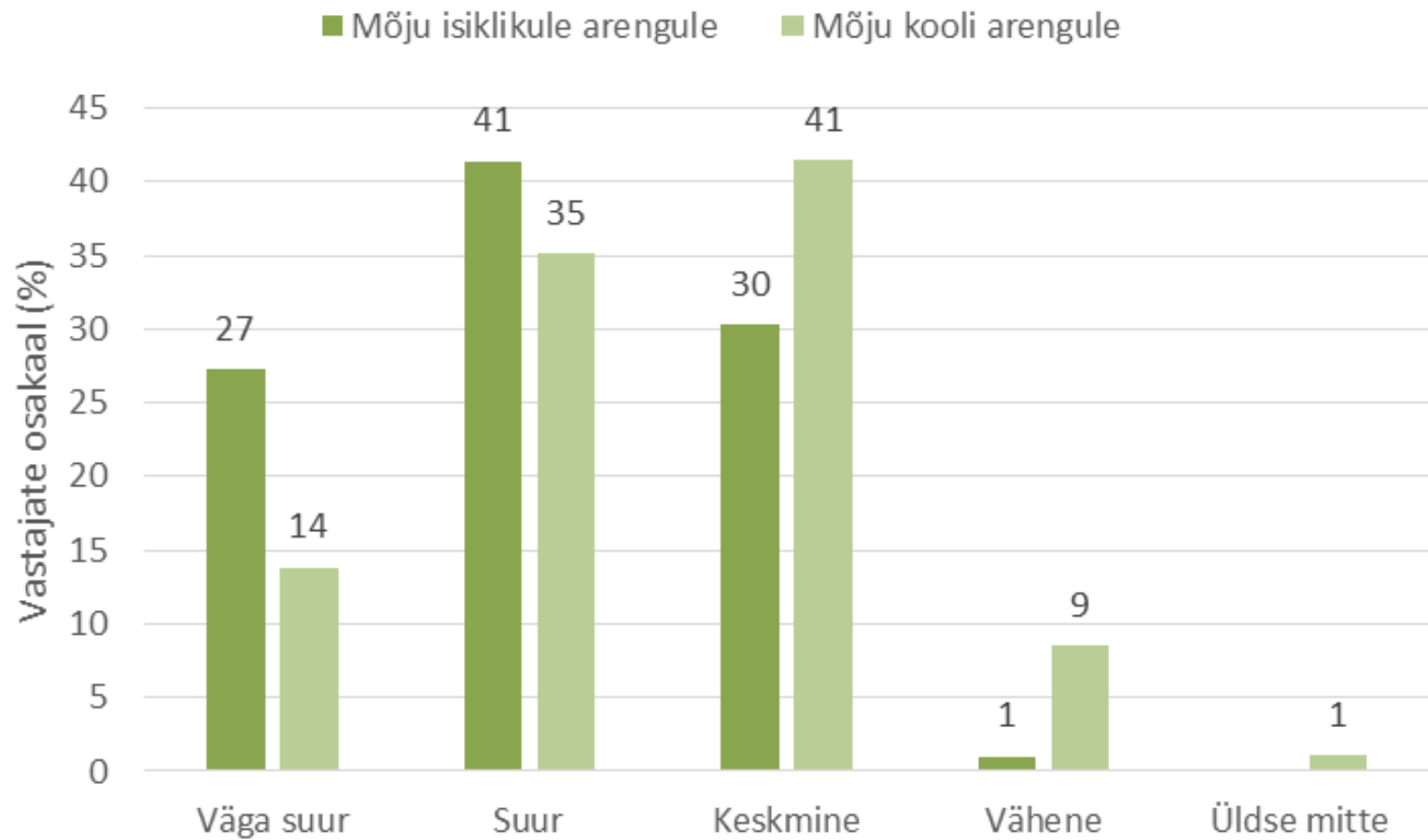
Õpirändest saadud ideede rakendamine, 2016

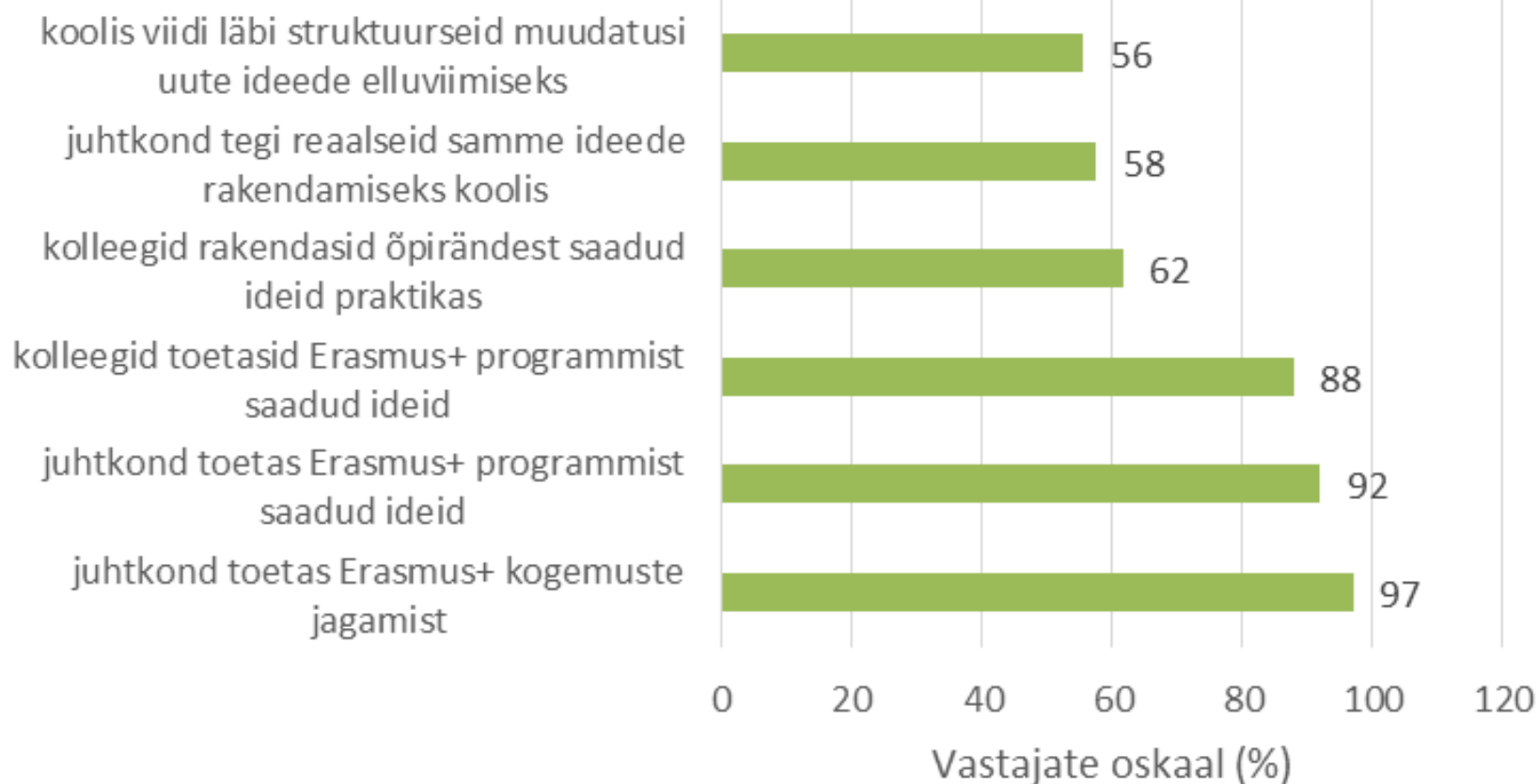
Õpirändest saadud isiklik tulu, 2016 vrs 2019

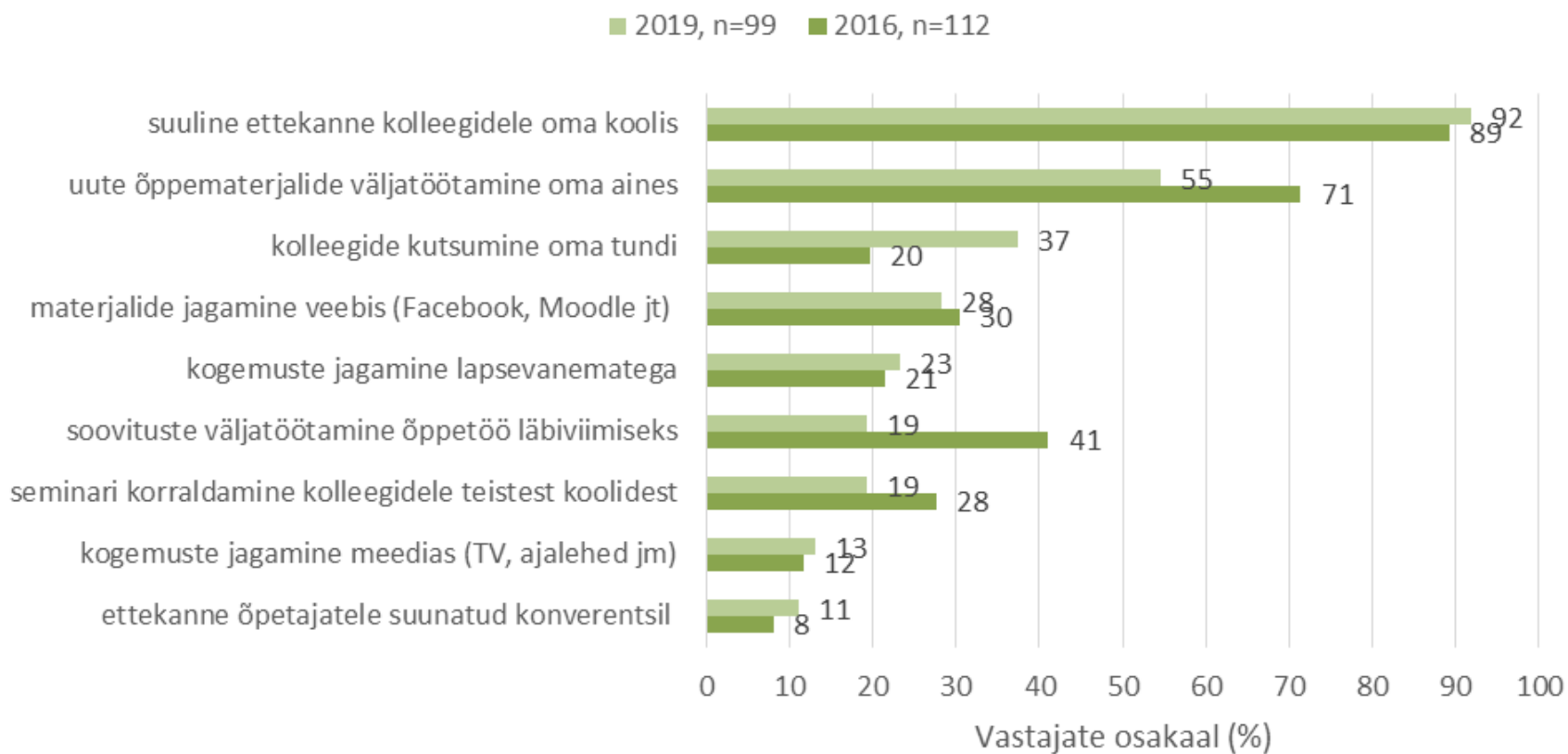
Õpirände mõju endale ja koolile, 2019

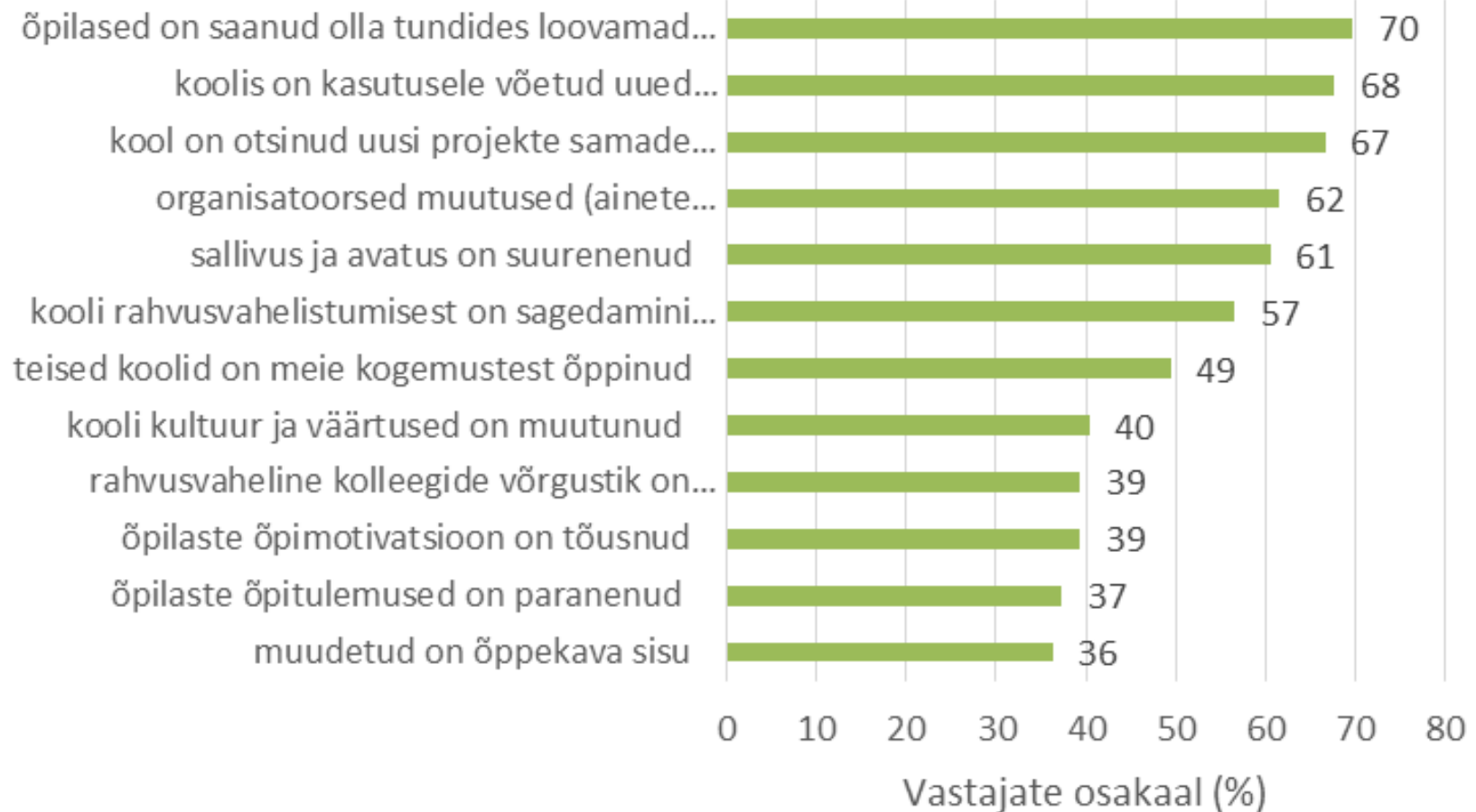
Juhtkonna ja kolleegide toetus, 2019

Hinnang kogemuste jagamise efektiivsusele, 2016 vrs 2019

Muutused kooli tasandil, 2019

Eduloo koolid

- Valiti taotlustele ja aruannetele antud hinnangute põhjal.
- 2016 a Vääna Mõisakool, Tallinna Pae Gümnaasium, Viimsi Kool, Ahtme Kool ning 2019 a Vääna Mõisakool, Gustav Adolphi Gümnaasium, Tartu Rahvusvaheline Kool
- Kõik eduloo koolid leidsid, et projektides osalemine aitab tõsta kooli mainet ja on koolile tunnustuseks.
- 2019 a toimus palju muutusi koolivõrgus, nt Viimsi Kool jagunes kaheks eraldi kooliks, külastatud koolides olid võrreldes 2016 a toimunud muutused kooli personalis: GAGis vahetus juhtkond, Väänas vahetus juhtkond ja ligi pooled õpirändes käinud õpetajad, Tartu Rahvusvahelises Koolis oli alles kaks õpirändes käinud õpetajat.

Gustav Adolfi Gümnaasium

- Asutatud 1631 a kuningas Gustav Adolfi poolt, asub Tallinna südalinnas, koolis on 1343 õpilast ja 80 õpetajat.
- Osalenud õpirände projektis 3 korral.
- Kooli strateegiline eesmärk ja kooliarenduse põhisuund: uudsete õpetamismeetodite ja tehnoloogia lõimimine õppeprotsessi läbi kõikide ainete.
- Tugevused: avatus uuendustele, kooli juhtkonna toetus õpirändele, projektijuhi koht ja projektimeeskonna loomine, pikaajaline rahvusvahelise koostöö kogemus, sõpruskoolide olemasolu, koolipoolne projektivõimaluste tutvustamine õpetajatele. Projekti fookuseks on arengukavast tulenev prioriteetne teema ja õpetajate koolitusvajadus, iga aastaga suureneb töövarjude arv, kool võtab ise vastu palju külalisi, korraldab koolitusi ja otsib aktiivselt uusi partnereid, mitmekülgne ja -tasandiline kogemuste jagamine, kogetu katsetamine ja õppekavasse lisamine.

Tartu Rahvusvaheline Kool

- 2001 a asutatud, Tartu kesklinnas asuv erakool, mis pakub inglise keelset põhiharidus eri rahvusest õpilastele. Koolis on 50 õpilast ja 13 töötajat.
- Õpirände projektis osalemise kogemus 2 korral (1 korral ei saadud rahastust).
- Tugevused: õpirände fookus tuleneb kooli arengukavast, lähtutakse kooli arendusvajadusest (tehnoloogiliste vahendite kasutamine õppetöös, programmeerimise õppekava koostamine), koolis on hea meeskonnatöö, võetakse vastu külalisi Eestist ja välisriikidest (rahvusvaheline ja võõrkeelne haridus).

Viimsi kool

- 2016 a oli Harju mk, Tallinna läheduses asuv suurim Eesti kool 1782 õpilasega, alates 2018 jätkas kahe eraldi koolina.
- Tugevused: uuendusmeelsus, aktiivsus, üle 20 a rahvusvahelise koostöö ja üle 10 a projektides osalemise kogemust, loodud on projektijuhi koht, kool on õppiv organisatsioon, mis on uuendustele avatud, rahvusvahelised projektid on osa koolikultuurist, juhtkond julgustab, innustab ja toetab õpetajate koolitustel käimist, projektide taotlemist ja kohta kooli arengus, õpitakse läbi projektitaotlustele antud tagasiside, juba planeerimise faasis mõeldakse läbi soovitud muutused ja valmistatakse ette jätkutegevused. Õpirändesse on võimalik minna kõikidel õpetajatel, kool pakub keeleõpet. Projekti fookus on valitud konkreetsetest vajadustest, sh õpetajate koolitusvajadusest lähtuvalt.

Tallinna Pae Gümnaasium

- Tallinnas asuv 850 õpilasega kakskeelne kool, mis rakendab lõimitud aine- ja keeleõppe (LAK) metoodikat.
- Tugevused: üldine avatus (sh suhtlus meediaga), 1/3 kooli töötajatest on käinud õpirändes, osalejate ringi laiendatakse veelgi, koolis on projektijuht, kõigil õpetajatel on võimalus osaleda õpirändes, õpetajad teevad omavahel koostööd (ainesektsioonide kaupa), regulaarselt toimuvad avatud tundide nädalad, konverents, kolleegilt-kolleegile koolitused, välisreisid, õpitu kohandatakse enda koolile sobivaks, koolitusvajadus selgub tundide külastamisel.

Ahtme Kool

- Kohtla-Järvel asuv erivajadustega õpilaste kool, kus õpib 75 õpilast nii eesti kui vene keeles.
- Koolil on pikk rahvusvahelise koostöö kogemus.
- Tugevused: koolis tähtsustatakse õppimist, arenemist ja kogemuste jagamist, loodud on projektijuhi koht, projekti fookus tulenes kooli vajadustest ja sellega on plaanis edasi töötada, kõik õpitu katsetatakse ise läbi ja arutatakse kolleegidega, kõigile õpetajatele luuakse võimalus õpirändes käimiseks, ise pakutakse koolitusi ja kaasatakse õpirändes käinud õpetajaid kooli õppekava arendamisele.

Vääna Mõisakool

- Harku vallas asuv 93 õpilasega 6-klassiline lasteaed-algkool, mis asub renoveeritud mõishoones, mida ümbritseb suur park. Eripäraks on mõisa ajaloo väärtustamine, õuesõpe.
- Õpirännet on taotletud kaks korda.
- Tugevused: projektid lähtuvad kooli arenguvajadusest, iga projektiga õpitakse rännet paremini korraldama, toimub kooli ja õpetajate huvide kokkuviimine läbi ühiste arutelude ja võtmepersonoonide kaasamise. Edu aitab saavutada põhjalik ettevalmistus, et ebaõnnestumisi ennetada, koolis on hea meeskonnatöö ja traditsioonilised kogemuste jagamise viisid, saadud ideed kohandatakse enda vajadustele vastavaks ja valitakse need ideed, mida on koolil vaja.

Kokkuvõtteks

- Rõhk peaks olema kooli arengul läbi õpetajate õpirändel saadud kogemuste rakendamise.
- Õpirände efektiivsust mõjutavad:
  - kooli üldine **avatus** ning juhtkonna ja kolleegide **toetus**;
  - kooli arengu ja õpetajate individuaalsete vajaduste sidumine ning **ühise vajaduse** leidmine;
  - selge arusaam, **mida** rahvusvahelisest õpirändest oodatakse ja **kes** on kõige sobivamad kogemuse vahendajad koolile;
  - mida kogetust **üle võetakse** ja kuidas seda enda kooli vajadustele sobivaks **kohandatakse**;
  - kuidas saadud kogemusi koolis **jagatakse** ja **rakendada** hakatakse.

Täna tähelepanu eest!

juta.jaani@ut.ee